

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. II. Vtrùm intellectus inæquales, cum æquali lumine inæqualiter
Deum videant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

specificam in actionibus, ita dependentia connaturalis id praestabit in qualitatibus; reluet enim in una visione praedicatum specie distinctum, quod non reluet in alia. Imò secundum conceptum specificum latissime sumptum, pro quacunque diuersitate, seu dissimilitudine qua minor reperiri potest (quae distinctio specifica logica, seu secundum quid, dici potest) duae visiones hominum, ut Petri & Pauli, distinguuntur specie, si determinate peccant procedere ab uno, non ab alio.

IX. *Utrum visio Angelus procedat nequeat ab anima, incertum.*

Utrum autem de facto visiones beatae, Angeli & animae, dicant huiusmodi respectum transcendentalem determinatum ad sua principia, nihil certi statui potest, spectatis tantum intrinsicis harum qualitatum entitatibus: ex una enim parte id suadere videtur, quod cum sint actus vitales, & peccant procedere ab intrinseco, majorem habere videantur connexionem cum suis principiiis, quam habeant calor, frigus, & alia huiusmodi qualitates, quae frequenter producantur ab extrinseco. Hoc nihilominus non convincit; dici enim potest, peccare quidem procedere ab intrinseco, cum sint actus vitales, & consequenter ab extrinseco connaturaliter esse non posse, non tamen peccare procedere determinate ab intrinseco ab hoc principio; non ab alio, sed quoad hoc esse indifferentes. Unde verius existimo, eandem numero qualitatem visionis ab Angelo & animae elici connaturaliter posse.

SECTIO SECUNDA.

Utrum intellectus inaequales, cum aequali lumine, inaequaliter Deum videant.

I. *Intellectus inaequales cum aequali lumine, aequaliter vident Deum.*

CONCLUSIO: Si lumen sit aequale, intellectus inaequales, puta hominis & Angeli, aut duorum Angelorum, non eliciunt visionem inaequalem: ac proinde intellectus perfectior, si habeat idem lumen cum imperfectiore, non operatur perfectius. Ita S. Thomas hic, q. 12. a. 6. quem sequuntur Thomistae omnes, praeter Cajetanum qui 3. p. q. 10. a. 4. ad 2. ait, si Verbum Divinum assumeret naturam Angelicam, perfectius videret Deum cum aequali lumine, quam modò videt per naturam humanam. Nostram etiam sententiam tenet Valentia hic, d. 1. punc. 4. Suarez lib. 2. de Attrib. nega. cap. 21. Valq. d. 47. cap. 6. Arrub. d. 22. c. 2. Tannerus hic, d. 2. q. 6. dub. 5. Granada tract. 5. d. 11. sect. 2. & alii. Contrarium tamen praeter Cajetanum jam citatum, tenet Scotus in 3. d. 13. q. 3. cum suis, Durandus in 3. d. 14. q. 1. Molina ad hunc articulum, disp. 2. Lessius de sum. Bono, lib. 2. cap. 9. Erice d. 49. num. 60. & alii nonnulli.

II. *Aequè intensos actus producere potest homo, ac Angelus.*

Probatur Conclusio: Hic excessus, quo intellectus perfectior cum aequali lumine superaret in operando imperfectiorem, deberet esse, vel in intensione, vel in perfectione specificâ: non primum; nulla enim est ratio, cur non aequè possit intellectus humanus intensè conari, ac Angelicus, saltem juxta intensiorem luminis, quod ponamus ut quatuor, vel sex: potest enim intellectus humanus conari ut sex in ordine ad actum naturalem; cum ergo habeat principium supernaturale operativum ut sex, aequè ac habet Angelus, eliciet actum aequè intensum. Imò licet una res ab alia quoad specificam perfectionem superetur, & effectus similiter

producat in specificâ perfectione inferiores, potest nihilominus aequè intensos producere: Sic terra igne imperfectior, aequè intensas tamen producit suas qualitates, ac ignis suas, quod & in aliis multis cernitur.

Quòd etiam intellectus angelicus habens lumen solum aequale lumini, quod habet humanus, non producat visionem in perfectione specificâ meliorem, probatur: non enim hic agit intellectus, vel humanus, vel angelicus secundum naturalem operandi modum in cognoscendo Deum, cum scilicet representando instar rei creatae, sed longè alia & elevatiore ratione. Cum ergo ambo intellectus extrahantur à naturali operandi modo, solumque agant ut elevati, & ipsa quoque elevatio sit aequalis, non est cur non operentur aequaliter.

Secundò probatur: alioqui namque sequeretur, duos homines, si intellectus habeant inaequales, vel duos Angelos, seu Angelum & hominem aequalis meriti, inaequales futuros in essentiali beatitudine, & inaequaliter visuros Deum; nam ad hoc, secundum adversarios, sufficit sola major perfectio naturalis intellectus, quem hic reperiri supponimus.

P. Vasquez, & Arrubal citati hoc argumentum ut inefficax rejiciunt; facile enim, inquit, negari potest antecedens; nam quò intellectus alterius est perfectior, eò minùs habebit luminis, ut hac ratione aequales eliciant visiones. Alii dicunt, non quidquam ei luminis detrahendum qui perfectiorem habet intellectum, sed tantum habiturum, quantum ejus meritum postulat; alteri tamen plus dicunt luminis conferendum, cum Deus praemiet ultra condignum, & hoc pacto, inquit, erunt in visione & beatitudine pares.

Sed neutra solutio satisfacit: non prima, Deus enim nihil unquam de praemio minuit quod opus bonum meretur, sed auget potius; cum ergo non solum visio, sed etiam lumen sit praemium supernaturale, non minùs quam gratia habitualis, & habitus, aliaque dona supernaturalia, sitque maximum ornamentum animae, non est dicendum, Deum quidquam de illo diminuere; alioqui idem dici posset de aliis donis supernaturalibus. Nec certe videtur aequum, ut optimè notat Suarez citatus, n. 7. ut qui aequaliter meruit, privetur tanto ornatu supernaturali, ut est lumen gloriae, solum quia habet praestantius ingenium.

Deinde, ut notat idem Suarez loco supra citato, sicut minùs luminis, ita minus habitus charitatis eidem deberet infundi; sicut enim intellectus perfectior cum aequali lumine perfectiorem visionem, ita voluntas perfectior cum aequali habitu charitatis perfectiorem amorem eliceret, praesertim, cum, ut fatentur adversarii, haberent illi duo visionem aequalem, si merita sint aequalia: sequelam autem non posse concedi, videtur certum; amor quippe in patria, vel est de essentia beatitudinis, vel saltem de illius integritate. Secunda etiam solutio facile rejicitur: Deus enim non minùs praemiatur ultra condignum, praestantiori intellectum, quam minùs praestantem, nec ulla est ratio dicendi contrarium, nisi peccatur principium.

Dicunt alii cum P. Molina citato, iis qui habent aequalia merita, scilicet per infundi lumen similiter aequale, Deum tamen ita suum concursum attemperare, ut non curratur cum eo, qui habet perfectiorem intellectum, secundum totam exigentiam luminis, sed solum aequali concursu illi, quem praebet intellectui imperfectiori. Sed hoc gratis dicitur, nec ulla reddi causa potest absque petitione principii

III. *Intellectus Angeli in eliciendo visionem, non procedit secundum naturalem operandi modum.*

IV. *Incommo-dam ex illa sententia factum.*

V. *Inefficace quorundam argumenti hujus solutiones.*

VI. *Deus nihil unquam de praemio minuit, quod opus bonum meretur.*

VII. *Si minus luminis infundatur eidem minus habitus charitatis.*

Secunda solutio non potest rejiciatur.

VIII. *Grati dicitur haberi tibus lucem aequale, Deo praebere concursum aequalem.*

principii, cur lumini non præbeatur utrobique concursus quem connaturaliter exigit, nec cur subiectum illud ob præstantiorem intellectum privetur concursu sibi debito. Adde, hoc esse, perpetuam vim rebus inferre, nec minus est violentum lumini, quod Deus neget ei concursum sibi debitum, quam quod eundem neget luci, aut calori; nec minus miraculum perpetuo operaretur Deus in hac subtractione concursus circa lumen, quam fecit circa ignem Babylonium, cum non minus petat illud concursum ad visionem, quam hic ad combustionem.

IX.
Sine fundamento etiam dicitur lumini in diversis intellectibus aequali dari visionem in claritate inaequales.

P. Erice d. 49. citata, cap. 4. num. 61. ait, posse qualitatem perfectiorem esse minus claram; sicque Deum ei qui habet perfectiorem intellectum, dare quidem lumen aequale lumini alterius, visionem tamen minus claram, ut quantum superat alteram visionem in perfectione specificâ, tantum cedat in claritate, & hoc pacto constituitur aequalitas. Sed contra: eadem enim sequuntur ex hac solutione inconvenientia, quæ ex aliis; lumen enim aequale petit connaturaliter visionem ejusdem claritatis, quæ si negetur, infertur lumini vis, estque, ut dixi, perpetuum miraculum, quod tamen censet inconveniens P. Erice impugnans solutionem P. Molinae. Quod verò connaturaliter petat visionem tantæ claritatis, patet: nam nulla est ratio, cur non petat æquæ claram visionem cum perfectiore intellectu, atque cum imperfectiore. Unde si sine meritis daretur hoc lumen, æquæ claram visionem in perfectiore intellectu produceret, ac in imperfectiore: cur ergo is ob præstantius ingenium privabitur eâ claritate visionis, & tanta vis perpetuo infertur rebus.

X.
Merita aequalibus semper tribuit Deus primum aequalia.

Aliam tradit solutionem P. Erice num. 62. & concedit totum; nec enim, inquit, in hoc quidquam est incommodi. Sed hoc Theologorum omnium sententiæ adversatur, qui planè renuunt concedere Deum, qui primum reddidit ex iustitia, & instar coronæ, dare meritis aequalibus inaequale primum. Dices, non fore majus primum formaliter, sed solum materialiter, cum non clarius videat Deum unus, quam alius. Contra primò: visio perfectioris intellectus est qualitas supernaturalis excellentior visione alterius, & magis ornat animam; ergo est præstantius primum formaliter. Contra secundò: eodem quippe modo dici posset, dari iis alia dona supernaturalia diversa & inaequalia, quod planè esset divinare.

SECTIO TERTIA.

Objectiones contra aequalitatem visionis beatificæ in intellectibus inaequalibus.

I.
Actiones diversarum visionum producantur sequuntur naturam terminorum.

OBJICIES primò contra secundam probationem sectione præcedente, numero secundam positam, omnes admittere debere, hominem & Angelum cum aequalibus meritis habere primum inaequale, nempe aliquid supernaturale præstantius, ergo &c. probatur sequela, esto enim qualitates visionum in homine & Angelo sint æquales, actiones certè erunt inaequales, cum essentialiter respiciant principia inaequalia, ergo in idem inconvenientem recidimus in actionibus, quod vitare conamur in visionibus. Resp. negando sequelam: actiones namque perfectionem suam sumunt, non secundum perfectionem agentis, sed termini: cum

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

enim sunt via ad terminum, & causalitas illius, tantum habent perfectionis quantum terminus requirit, nec actio qua sol, vel Deus solus ut causa particularis producit calorem, est perfectior actione, qua idem calor produceretur ab igne, vel calore.

II.
Diversitas in modo operandi in visis, in patriâ.

Obj. secundò: etsi actus fidei supernaturalis sit, melior tamen intellectus cum aequali auxilio, seu lumine fidei, perfectiorem actum fidei elicit; melius enim & perfectius sublimia illa mysteria fidei percipit Theologus, quam rusticus. Nec satisfacti quod respondet Suarez cap. 27. num. 16. perfectius quidem apprehendere illa mysteria per apprehensiones prævias, Theologum quam rusticum, in iudicio tamen, seu assensu fidei esse pares: nam contra hoc est; nec enim solum perfectius hæc mysteria concipit per apprehensiones prævias Theologus, sed etiam perfectius de iis iudicium elicit. Quicquid ergo sit de hoc, Respondeo, disparitatem esse, quod in via intellectus circa Deum, & alia mysteria fidei, non extrahatur à naturali operandi modo, res enim spirituales apprehendit instar corporis &c. sicque nil mirum, si intellectus perfectior perfectius res illas apprehendat, & præsentet. Utrum autem non physicè tantum, sed etiam moraliter, seu in ordine ad meritum, actus fidei elicitus ab Angelo, superet actum fidei quem elicit homo, aut actus quem elicit Theologus, actum rustici, non est eadem ratio; esto enim, aliquando plurimum conducat ad meritum perfectius rerum conceptus, multa tamen alia ad augmentum meriti concurrunt, quæ in rustico reperiri possunt.

Quid de actibus fidei censendum in ordine ad meritum.

Objicies tertio, estque præcipuum fundamentum contrariæ sententiæ: causa, præsertim necessaria, quò perfectior est, eò perfectiorem producit effectum; sed intellectus informatus lumine, est causa necessaria, & intellectus Angelicus cum lumine, A. perfectius complexum est, & causa totalis nobilior quam intellectus humanus cum eodem lumine A. ut constat, ergo. Omisiss variis quæ adhiberi solent solutionibus, Respondeo, argumentum vel procedere de perfectione intensivâ effectus, vel specificâ; si de primâ, non semper causa perfectior producit effectum intensiorem; ignis enim est terrâ perfectior, & tamen hæc producit intensiorem siccitatem, & sic de aliis.

III.
Objicies: causa perfectior perfectiorem semper producit effectum.

Adde, mensuram intensiois in visione beatificâ, secundum communem sententiam, desumi à lumine; unde, sicut si Deus concurrens loco luminis, esset paratus concurrere tantum ut quatuor intellectus non posset producere visionem nisi ut quatuor, ita si infunderet lumen solum ut quatuor, non posset intellectus operari nisi ut quatuor: concursus enim Dei extrinsecus ut quatuor, ordinatur ad supplendam efficaciam luminis ut quatuor. Quod si quis cum P. Salas & aliis nonnullis, velit intellectum Angelicum posse producere visionem intensiorem, quam sit lumen; idem dicere poterit de intellectu humano, & consequenter æquæ intensam elicere posse visionem, ac potest intellectus Angelicus.

IV.
Intensio visionis sequitur intensioem luminis.

Si verò sermo sit de perfectione specificâ effectus, nec etiam est universum verum: sol enim non producit perfectiorem calorem, quam ignis, aut calor &c. Sed quicquid sit de aliis, hic cum uterque intellectus, ut dictum est, extrahatur extra naturalem operandi modum, nullum est fundamentum dicendi, perfectiorem visionem ab uno intellectu effici, quam ab alio; nec enim operantur ut intellectus humanus & Angelicus, sed merè ut intellectus elevati, ad eum fere modum ac quando

V.
Causa perfectior non semper producit effectum specificè perfectiorem.

H aquæ